

Сторожук О.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
Заярнюк О.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
*Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Сьогодні в Україні відбувається становлення цифрової економіки, що знаходить свій прояв у використанні цифрових технологій у законодавчій сфері, державному управлінні, фінансовій сфері, промисловості, торгівлі, агропромисловому комплексі, будівництві, на транспорті, у сфері зв'язку, культури, туризму, освіти, охорони здоров'я.

«Економічна стратегія України 2030», розроблена Українським інститутом майбутнього (Ukrainian Institute of Future, UIF), визначає амбітні стратегічні цілі, які стоять перед Україною у перспективі до 2030 року, серед яких, зокрема, збільшення номінального ВВП України у 8 разів – до 1 трлн дол. [1]. Для досягнення цієї мети нашій державі необхідно створювати та розвивати інноваційно-інтегровані структури та високотехнологічні напрями економічної діяльності, такі, як: роботизація бізнес-процесів, біоінженерія; 3D-принтинг; штучний інтелект з акцентом на глобальний ринок, контейнерні технології, мікросервіси. Саме через технологізацію галузей економіки, надання бізнесу стимулів до цифровізації та паралельного розвитку високотехнологічних напрямків, за оцінками UIF, цифрова економіка потенційно складе до 65% ВВП у 2030 році.

Цифрова економіка є пріоритетом для багатьох розвинутих зарубіжних країн, таких як Німеччина, Великобританія, Норвегія, Швеція. Безперечною та основною її перевагою є створення, а не споживання ресурсів. Поширення цифрових валют, хмарних та туманних обчислень, технологій доповненої реальності, біометричних технологій, фінансово-технологічних платформ і зростаюче застосування технології блокчейн стануть однією з фундаментальних основ подальшого розвитку цифрової економіки як глобальної цифрової екосистеми.

Цифровізація, кардинально змінюючи саму структуру української економіки, має велику кількість економічних та соціальних переваг, але разом із тим обтяжена певними потенційними ризиками (табл.1).

Отже, до основних проблем цифрової трансформації економіки України, що вимагають вирішення, відносяться, насамперед, такі: відсутність державних програм цифрового розвитку галузей економіки; дефіцит кадрів, які володіють цифровими компетенціями (так, за показником наявності цифрових навичок серед населення Україна займає 55 позицію поміж 140 країн світу [2]); відсутність механізмів стимулювання консолідації зусиль провідних стейкхолдерів інноваційних екосистем стартапів; відсутність єдиної бази даних інфраструктури телекомунікаційних мереж, суб'єктів ринку телекомунікацій та

картографування інфраструктури; відсутність системи державної підтримки організацій, що здійснюють впровадження цифрових технологій у регіонах; відсутність механізмів захисту від кіберзлочинності.

Таблиця 1

Можливості та ризики цифрової трансформації економіки України

МОЖЛИВОСТІ	РИЗИКИ
- прискорення економічного зростання; - зміцнення конкурентоспроможності економіки України; - підвищення ефективності державного управління та місцевого самоврядування; - збільшення кількості робочих місць; - розвиток людського капіталу України; - зростання продуктивності праці; - зменшення відпливу «мізків» за кордон; - розвиток електронного бізнесу; - активізація інноваційної діяльності; - зниження рівня бідності; - активізація соціальної інклюзії; - підвищення доступності і якості освіти; - розвиток наномедицини; - зниження негативного впливу на навколишнє середовище; - підвищення безпеки дорожнього руху; - підвищення доступності та якості фінансових послуг; - підвищення комфортності життя людей загалом.	- слабкий розвиток цифрової інфраструктури; - регіональні асиметрії розвитку цифрової економіки; - кібертероризм; - посилення промислового шпигунства; - крадіжки даних з промислових інформаційних систем; - незаконне використання інформаційних активів; - зумисна фальсифікація даних і документів; - помилки в програмному забезпеченні; - цифрова безграмотність персоналу; - брак «цифрових» талантів на вітчизняних підприємствах; - ризики, пов'язані зі швидкою зміною інформаційних технологій; - зростання безробіття внаслідок роботизації; - порушення функціонування складних інформаційних систем; - зростання серед населення інтернет-залежності та залежності від соціальних мереж.

Джерело: сформовано авторами

Отже, цифровізація має велике значення для соціально-економічного розвитку України. Розширення комунікаційних можливостей та використання нових технологій дає поштовх для створення нових сфер економічної діяльності, залучення громадян до участі у суспільних та політичних процесах, технологічної інтеграції з країнами світу. Проте, на жаль сьогодні Україна здебільшого є споживачем іноземних високих технологій. З метою мінімізації ризиків, пов'язаних з цифровою трансформацією економіки в Україні необхідно створити умови для розвитку наукової та освітньої «цифрової» інфраструктури; інтеграції української науки в Європейський дослідницький простір; формування безпечних інформаційних систем та систем захисту від кіберзлочинності; стимулювання підготовки та утримання «цифрових» талантів всередині країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-21>.
2. The Global Competitiveness Report 2018 URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf>.